

Yıl: 5, Sayı: 16, Eylül 2018, s. 32-41

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Güneş SALI¹, Gözde SIRGANCI²

BOZOK ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARINI ETKİLEYEN DEĞİŞKENLERİN BELİRLENMESİ³

Özet

Yükseköğretim kurumları, nitelikli insan yetiştirmekle yükümlü kurumlardır. Dolayısıyla bu kurumların öğrenci başarısını etkileyecek değişkenleri dikkate alarak eğitim politikaları düzenlemesi ve dezavantajlı gruplar için eğitimde fırsat eşitliğini sağlaması gerekmektedir. Bu çalışmada Bozok Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin akademik başarı düzeylerini etkileyen değişkenlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nedensel karşılaştırma türünde olan bu araştırmanın çalışma grubunu 2013-2016 yılları arasında fen bilgisi, ilköğretim matematik, okul öncesi ve sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören toplam 619 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin analizinde Pearson Ki-Kare ve Fisher Freeman Halton Test kullanılmıştır. Tüm analizler R3.3.2 programı kullanılarak yapılmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin cinsiyetleri, mezun oldukları ortaöğretim kurumu, öğrenim gördükleri bölüm, ana-baba öğrenim durumu, istedikleri bölümde okuma durumları ve evde televizyon bulunma durumu öğrenci başarısı ile ilişkili faktörler olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı, öğrenci başarısı, öğrenci ve aile özellikleri.

DETERMINING VARIABLES AFFECTS ACADEMIC ACHIEVEMENT OF STUDENTS OF EDUCATION FACULTY AT BOZOK UNIVERSITY

Abstract

Higher education institutions are responsible to improve qualified people. Therefore, these institutions ought to make educational policy by taking in consideration variables that effect student success and they provide equality of opportunity at education for disadvantage group. In this study, it was aimed to determine the variables affecting academic achievement levels of Bozok University Faculty of Education students. The study group composes of a total of 619 students studying science, primary mathematics, pre-school, primary school, social science and psychological counseling and guidance teaching between the year of 2013-2016. This is a causal comparison study. Pearson Chi-Square and Fisher Freeman Halton Test were used in the data analysis. All analyzes were performed using the R3.3.2 program. Consequently, variables of "gender, the secondary school they graduated, the department they studied, the educational status of the parents, the department that they want to study.

Keywords: Academic achievement, student success, student and parents properties.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, gunes.sali@bozok.edu.tr

² Arş. Gör., Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ABD

³ Bu çalışma Bozok Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi Tarafından 6602b-EF16/31 kodlu proje ile desteklenmiştir.

GİRİŞ

Günümüz dünyasında eğitim, bir ülkenin sosyal ve ekonomik yönlerden gelişiminin temeli olmakla birlikte asıl amacı toplumun ve insanların hayat standartlarının yükselmesine katkı sağlamaktır (EARGED, 2010). Bu da temelde nitelikli insan gücü yetiştirmekle mümkündür. Yükseköğretim kurumları günümüz dünyasında bilgiyi işleyen yorumlayan analiz ve sentez edebilen “nitelikli” bireyler yetiştirerek onların topluma katılmalarını sağlayan en önemli kurumdur. Dolayısıyla yükseköğretim kurumları hem bireylerin yaşam standartlarını hem de toplumun refahını belirlemede büyük bir rol oynamaktadır. Bu nedenle öğrencilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi üniversitelerin bu faktörlere dayalı eğitim politikalarını düzenlemeleri veya güncellemeleri için büyük önem taşımaktadır. PISA, TIMMS gibi geniş ölçekli sınavlarda akademik başarıyı yordayan değişkenleri belirlemek için akademik becerileri ölçen araçların yanı sıra öğrencilerin demografik, ailevi, duyuşsal özelliklerini ve okul ortamını ölçen araçlar da kullanılmaktadır (MEB, 2015).

Öğrenci başarısı fiziksel, ruhsal, ailevi, coğrafi, ekonomik ve toplumsal birçok faktörden etkilenebilir. Alanyazın incelendiğinde akademik başarının öğrenciden, okuldan ve aileden kaynaklı birtakım değişkenlerden etkilendiği ortaya konmuştur (Arıcı, 2007; Polat, 2009; Özer ve Anıl, 2011; Dağdelen, 2013). Ana baba tutumu, ailenin gelir düzeyi, eğitim düzeyi, ailedeki çocuk sayısı gibi faktörler aileden kaynaklı öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin başında gelmektedir. Araştırmalara göre, sosyo-ekonomik düzey ile akademik düzeyi yüksek düzeydeki ailelerden gelen öğrencilerin başarılarının olumlu yönde, bu iki etmen yönünden düşük olanların ise olumsuz yönde etkilendiği ortaya konmuştur (Böyük, Tanık ve Saraçoğlu, 2011; Engin, Özen ve Bayoğlu, 2009; Gavcar, Ülkü, ve Ekmekçi, 2001; Astin, 1964; Fankel, 1958; Tarman, 1947). Özbay (1997) ise ailevi durumların yanı sıra öğrencilerin nevroitik eğilimleri ve depresyon gibi davranışları akademik başarıyı etkileyen faktörlerden bazıları olarak dile getirmiştir. Çoruh (1989) da sözü geçen araştırmalara ek olarak akademik başarıyı yalnızlık, yurtlarda kalmak, kişiler arası ilişkiler çerçevesinde ele almıştır.

Yükseköğretim kurumları, ülkenin birçok yerinden gelen ve olumsuz yaşam koşulları ile büyüyen dezavantajlı gruplar için eğitimde fırsat eşitliği sağlayacak ortamlar oluşturmalı ve akademik başarılarının bu faktörlerden olumsuz yönde etkilenmemesi için gerekli tedbirleri almalıdır. Aksi halde üniversitede okuyan bu dezavantajlı gruplar başarısızlığa uğrayabilmektedir. Dolayısıyla yükseköğretim kurumlarının her biri buldukları bölgesel farklılıkları ve okul iklimini dikkate alarak kendi bünyelerinde öğrenci başarısını etkileyen etmenleri tespit etmeli ve başarısızlığı doğuran nedenleri kontrol altına almaya yönelik çalışmalar yapmalıdırlar. Bu doğrultuda çalışmamızın amacı Bozok Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin akademik başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Bu amacı gerçekleştirmek için “*Öğrencilerin akademik başarı durumları öğrenci, okul ve aileden kaynaklı özelliklere göre farklılaşmakta mıdır?*” sorusuna yanıt aranmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada öğrencilerin akademik başarısı ile ilişkili olan öğrenci ve aile özelliklerinin belirlenmesi amaçlandığı için, araştırma nedensel karşılaştırma türündedir. Nedensel karşılaştırma araştırmaları, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkileri

incelemek ve bu değişkenler arasında olması muhtemel neden-sonuç ilişkileri hakkında fikir yürütmek amacıyla kullanılmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün ve Karadeniz, 2017).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2013-2016 yılları arasında fen bilgisi, ilköğretim matematik, okul öncesi ve sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören toplam 619 öğrenci oluşturmaktadır. Tablo 1’de öğrencilerin profilini anlamaya yönelik bazı demografik özelliklere göre frekans ve yüzdelerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubuna Ait Frekans ve Yüzdeler

Dörtlü not sistemine göre	Başarılı	76(%12,84)
	Başarısız	516(%87,16)
Bölüm	Fen	121(%17,87)
	Mat	27(%3,99)
	Ooö	287(%42,39)
	Pdr	41(%6,06)
	Sbo	40(%5,91)
	Sınıf	161(%23,78)
Cinsiyet	Kız	526(%78,74)
	Erkek	142(%21,26)
Mezun olduğu lise	Ortaöğretim genel	517(%77,51)
	Mesleki ve Teknik Eğ.	120(%17,99)
	Din öğretimi	30(%4,5)
Anne öğrenim düzeyi	Okuryazar değil	54(%8,13)
	Okuryazar	28(%4,22)
	İlkokul	373(%56,17)
	Ortaokul	98(%14,76)
	Lise ve üzeri	111(%16,72)
Baba öğrenim düzeyi	Okuryazar ve ilkökul	276(%41,63)
	Ortaokul	122(%18,4)
	Lise	156(%23,53)
	Yüksekokul	34(%5,13)
	Üniversite ve üzeri	75(%11,31)

Veri Toplama Aracı ve Değişkenler

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrenci özelliklerini, aile durumunu, öğrencilerin çalışma koşullarını ve boş zaman aktivitelerini belirten ve 36 maddeden oluşan bir anket uygulanmıştır. Ayrıca gerekli izinler alınarak öğrencilerin akademik başarı durumları temin edilmiştir. Ankette yer alan değişkenler; *Cinsiyet, bölüm, mezun oldukları öğretim kurumu, okul öncesi eğitim alma durumu-biçimi-süresi, engel durumu, engel derecesi, tanısı konmuş rahatsızlık durumu, istediği bölümde okuma durumu, ailenin yaşadığı yer, ailenin çocuk sayısı, doğum sırası, anne öğrenim düzeyi, baba öğrenim düzeyi, anne yaş, baba yaş, çalışma masası, kendine ait odası, çalışma alanı, bilgisayar, internet, yardımcı kaynak, sözlük cep telefonu televizyon, enstrüman, kitap sayısı*’dır.

Verilerin Çözümlemesi

Çalışmadan elde edilen verilerin çözümlemesinde kategorik değişkenler arasındaki farklılık karşılaştırmalarında 2x2'li tablolarda Pearson Ki-Kare, Rx2'li tablolarda ise Fisher Freeman Halton Test kullanılmıştır. İstatistiksel analizler R 3.3.2v (açık kaynak) programı ve ile yapılmış ve istatistik analizlerde anlamlılık düzeyi 0.05 (p-value) olarak dikkate alınmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle araştırmanın birinci sorusuna yönelik sonuçlara yer verilmiştir. Tablo 2a, 2b ve 2c'de Bozok Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, kendilerine ve ailelerine ait değişkenler ile akademik başarıları düzeylerine ilişkin oranlar ve bu oranlar arasındaki fark analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2a incelendiğinde öğrencilerin dörtlü not sistemine göre başarı/başarısızlık durumu ile öğrenim gördükleri bölüm karşılaştırıldığında, oranlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,001$). Fen bilgisi, okul öncesi, sınıf öğretmenliği ve rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünde okuyan öğrencilerin genel dörtlülük not sisteminde başarı oranı, başarısızlık oranına göre anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin başarı/başarısızlık durumu ile mezun oldukları ortaöğretim kurumu karşılaştırıldığında, oranlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p = 0,020$). Mesleki ve teknik eğitim lisesinden mezun olan öğrencilerin üniversitede okudukları bölümde başarılı olma oranı başarısız olma oranına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Din öğretimine dayalı okullardan mezun olan öğrencilerin ise başarısızlık oranı, başarı oranına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmalar, Düz lise, Anadolu lisesi ve meslek lisesi öğrencilerinin matematik alanında diğer liselerden mezun olan öğrencilerden daha başarılı olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan bazı çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Bryk, Lee ve Holland, 1993; Heyneman, 2005).

Öğrencilerin başarı/başarısızlık durumu ile cinsiyetleri karşılaştırıldığında, oranlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p = 0,000$). Kadın öğrencilerin başarı oranı başarısızlık oranlarına göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Çalışmanın sonuçlarına paralel olarak üniversite öğrencileriyle yapılan bazı çalışmalarda da kadınların erkeklere göre daha başarılı olduğu (Büyüköztürk ve Deryakulu, 2002; Cole ve Espinoza, 2008; Sheard, 2009) bulunmuştur. Bununla birlikte cinsiyet ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olmadığını gösteren araştırmalar da bulunmaktadır (Parvizrad, vd. Charati, Sadeghi, Mohammadi ve Hosseini, 2014; Türkmen, 2013).

Öğrencilerin başarı/başarısızlık durumu ile anne/baba öğrenim durumu karşılaştırıldığında, oranlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p = 0,021$; $p = 0,038$). Yapılan araştırmalarda, anne veya babanın öğrenim durumu ile öğrencilerin başarıları arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu bulunurken (Howie ve Pieteron, 2001; Yıldırım ve Yıldırım, 2008) bu çalışmada anne ve baba öğrenim düzeyi düşük olan öğrencilerin başarı oranları başarısızlık oranlarından daha yüksek bulunmuştur. Annesi ilkökul mezunu olan öğrencilerin başarı oranı, başarısızlık oranına göre daha yüksekken, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin başarısızlık oranı, başarı oranına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Babası lise mezunu olan bireylerin başarısızlık oranı, başarı oranına göre daha yüksekken, babası okuryazar veya ilkökul mezunu olan öğrencilerin başarı oranı, başarısızlık oranına göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Anne baba öğrenim düzeyi

yükseldikçe başarısızlık oranının arttığı görülmektedir. Bir başka ifadeyle anne baba öğrenim düzeyi daha düşük olan öğrencilerin başarı oranı, başarısızlık oranından daha yüksek düzeydedir. Anne baba öğrenim düzeyi düşük olan öğrenciler, yukarı doğru toplumsal hareketliliği daha çok arzuluyor olabilirler ve bunu sağlayacak olan eğitime daha çok değer verme eğiliminde olabilirler.

Tablo 2a. Akademik başarı ile ilgili değişkenlere ilişkin fark analizi sonuçları

	Dörtlü Not Sistemine Göre			Test İst.	p
	Başarısız	Başarılı	Toplam		
Bölüm					
Fen	46(%61,33)	61(%11,84)	107(%18,14)	117,424	p<0,001*
Mat	6(%8)	21(%4,08)	27(%4,58)		
OOO	12(%16)	224(%43,5)	236(%40)		
PDR	1(%1,33)	40(%7,77)	41(%6,95)		
SBO	5(%6,67)	34(%6,6)	39(%6,61)		
SINIF	5(%6,67)	135(%26,21)	140(%23,73)		
Cinsiyet					
Kız	51(%73,91)	406(%79,14)	457(%78,52)		
Erkek	18(%26,09)	107(%20,86)	125(%21,48)		
Ailenin yaşadığı yer				2,671	0,445
İl	37(%53,62)	228(%44,71)	265(%45,77)		
İlçe	22(%31,88)	187(%36,67)	209(%36,1)		
Belde	1(%1,45)	21(%4,12)	22(%3,8)		
Köy	9(%13,04)	74(%14,51)	83(%14,34)		
Çocuk sayısı				2,172	0,338
<=2	14(%20,29)	128(%25,65)	142(%25)		
3	24(%34,78)	191(%38,28)	215(%37,85)		
>=4	31(%44,93)	180(%36,07)	211(%37,15)		
Mezun olduğu lise				7,780	0,020*
Ortaöğretim Genel	57(%82,61)	400(%78,13)	457(%78,66)		
Mesleki ve Teknik Eğ.	5(%7,25)	89(%17,38)	94(%16,18)		
Din Öğretimi	7(%10,14)	23(%4,49)	30(%5,16)		
Anne öğrenim düzeyi				11,565	0,021*
Okuryazar değil	5(%7,46)	43(%8,41)	48(%8,3)		
Okuryazar	5(%7,46)	18(%3,52)	23(%3,98)		
İlkokul	27(%40,3)	298(%58,32)	325(%56,23)		
Ortaokul	17(%25,37)	70(%13,7)	87(%15,05)		
Lise ve üzeri	13(%19,4)	82(%16,05)	95(%16,44)		
Baba öğrenim düzeyi				10,172	0,038*
Okuryazar ve ilkokul	18(%26,87)	222(%43,53)	240(%41,59)		
Ortaokul	17(%25,37)	91(%17,84)	108(%18,72)		
Lise	23(%34,33)	112(%21,96)	135(%23,4)		
Yüksekokul	2(%2,99)	25(%4,9)	27(%4,68)		
Üniversite ve üzeri	7(%10,45)	60(%11,76)	67(%11,61)		

Ki-Kare testi kullanıldı. Tanımlayıcı istatistikler sayı(%) olarak verildi.

Öğrencilerin dörtlü not sistemine göre başarı/başarısızlık durumu ile tablo 2b’de yer alan değişkenlere ilişkin oranlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (her biri için $p>0,05$).

Tablo 2b. Akademik başarı ile ilgili değişkenlere ilişkin fark analizi sonuçları

	Dörtlü Not Sistemine Göre			Test İst.	p
	Kaldı	Geçti	Toplam		
Anne yaş					
36-40 arası	18(%26,09)	98(%19,6)	116(%20,39)	6,089	0,107
41-45 arası	30(%43,48)	175(%35)	205(%36,03)		
46-50 arası	9(%13,04)	119(%23,8)	128(%22,5)		
50 ve üstü	12(%17,39)	108(%21,6)	120(%21,09)		
Baba yaş					
30-45 arası	24(%35,82)	133(%26,87)	157(%27,94)	4,130	0,127
46-50 arası	23(%34,33)	153(%30,91)	176(%31,32)		
50 ve üstü	20(%29,85)	209(%42,22)	229(%40,75)		
Okul öncesi eğitim aldı mı?					
Evet	22(%32,35)	128(%25,1)	150(%25,95)	1,643	0,200
Hayır	46(%67,65)	382(%74,9)	428(%74,05)		
Okul öncesi eğitim alma şekli					
Tam gün	7(%35)	49(%45,79)	56(%44,09)	0,796	0,372
Yarım gün	13(%65)	58(%54,21)	71(%55,91)		
Okul öncesi eğitim alma süresi					
1 yıl dan az	6(%42,86)	28(%28)	34(%29,82)	1,295	0,255
1 yıl ve üstü	8(%57,14)	72(%72)	80(%70,18)		
Özürü var mı?					
Evet	6(%8,82)	23(%4,51)	29(%5,02)	2,343	0,126
Hayır	62(%91,18)	487(%95,49)	549(%94,98)		

Ki-Kare testi kullanıldı. Tanımlayıcı istatistikler sayı(%) olarak verildi.

Tablo 2c'ye göre ise öğrencilerin başarı/başarısızlık durumu ile istedikleri bölümde okuma oranları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0,001). Buna göre istedikleri bölümde okuyan öğrencilerin diğerlerine göre başarı oranları yüksektir. Çalışmada alan yazına paralel olarak (Kurt ve Erdem, 2012) başarısız öğrencilerin çoğunun istemediği bölümde okuduğu saptanmıştır. Öğrencilerin başarı/başarısızlık durumu ile okula yardımcı kaynak kullanma, evlerinde televizyon bulunma oranları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0,045; p=0,025). Buna göre okula yardımcı kitap kullananların başarı oranı başarısızlık oranına göre yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde evlerinde televizyon olanların başarı oranı başarısızlık oranına göre yüksektir. İsteddiği bölümde okuyor olmanın öğrenci motivasyonunu artırıcı bir etken olduğu söylenebilir. Okula yardımcı kitap kullanmanın başarıyı olumlu etkileyeceği, televizyon izlemenin sosyal yönden öğrenci başarısına olumlu katkı sağlayacağı söylenebilir. Bilgisayar, internet, cep telefonu, kendine ait oda, sessiz bir çalışma alanı gibi değişkenler ile akademik başarı arasında bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulgu Kurt ve Erdem (2012)'in çalışması ile paralellik göstermektedir.

Tablo 2c. Akademik başarı ile ilgili değişkenlere ilişkin fark analizi sonuçları

	Dörtlü Not Sistemine Göre			Test İst.	p
	Kaldı	Geçti	Toplam		
Tanısı konmuş rahatsızlık					
Evet	2(%3,03)	45(%8,98)	47(%8,29)	2,717	0,099
Hayır	64(%96,97)	456(%91,02)	520(%91,71)		
İstedığınız bölümde mi okuyorsunuz?					
Evet	37(%53,62)	377(%73,78)	414(%71,38)	12,086	0,001*
Hayır	32(%46,38)	134(%26,22)	166(%28,62)		
Çalışma masası					
Var	66(%95,65)	463(%90,61)	529(%91,21)	1,930	0,165
Yok	3(%4,35)	48(%9,39)	51(%8,79)		
Kendine ait oda					
Var	47(%69,12)	305(%59,69)	352(%60,79)	2,239	0,135
Yok	21(%30,88)	206(%40,31)	227(%39,21)		
Sessiz bir çalışma alanı					
Var	56(%81,16)	385(%75,2)	441(%75,9)	1,183	0,277
Yok	13(%18,84)	127(%24,8)	140(%24,1)		
Bilgisayar					
Var	47(%68,12)	335(%65,43)	382(%65,75)	0,195	0,659
Yok	22(%31,88)	177(%34,57)	199(%34,25)		
İnternet					
Var	54(%78,26)	388(%75,93)	442(%76,21)	0,182	0,669
Yok	15(%21,74)	123(%24,07)	138(%23,79)		
Okula yardımcı kaynak kitap					
Var	58(%84,06)	452(%88,45)	510(%87,93)	2,008	0,045*
Yok	11(%15,94)	59(%11,55)	70(%12,07)		
Sözlük					
Var	45(%65,22)	315(%61,76)	360(%62,18)	0,308	0,579
Yok	24(%34,78)	195(%38,24)	219(%37,82)		
Cep telefonu					
Var	69(%100)	509(%99,8)	578(%99,83)	0,136	0,713
Yok	0(%0)	1(%0,2)	1(%0,17)		
Televizyon					
Var	50(%72,46)	364(%71,51)	414(%71,63)	-2,247	0,025*
Yok	19(%27,54)	145(%28,49)	164(%28,37)		

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada cinsiyetin öğrenci başarısını etkileyen bir değişken olduğu görülmektedir. Çalışmanın sonuçlarına paralel olarak üniversite öğrencileriyle yapılan bazı çalışmalarda da kadınların erkeklere göre daha başarılı olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte cinsiyet ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olmadığını gösteren araştırmalar da bulunmaktadır.

Bir diğer bulgu mesleki ve teknik lise mezunu olan öğrencilerin başarı oranlarının daha yüksek olduğu, öte yandan din eğitimiye dayalı okullardan mezun olan öğrencilerin başarısızlık oranının da yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmalar, Düz lise, Anadolu lisesi ve meslek lisesi öğrencilerinin matematik alanında diğer liselerden mezun olan öğrencilerden daha başarılı olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Bu araştırmada akademik başarıyı etkileyen bir başka değişken anne-baba eğitim durumudur. Yapılan araştırmalarda, anne veya babanın eğitim durumu ile öğrencilerin başarıları arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu bulunurken bu çalışmada anne ve baba eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin başarı oranları başarısızlık oranlarından daha yüksek bulunmuştur.

Öğrenci başarısına etki eden bir diğer faktör öğrencinin istemediği bölümde öğrenim görmesidir. Bu çalışmada alan yazına paralel olarak başarısız öğrencilerin çoğunun istemediği bölümde okuduğu saptanmıştır. Buna göre üniversite, gerek rehberlik servisi gerekse oryantasyon programları ile bu türlü durumlara yönelik tedbirler alabilir.

Bilgisayar, internet, cep telefonu, kendine ait oda, sessiz bir çalışma alanı gibi değişkenler ile akademik başarı arasında bir ilişki bulunmamıştır. Öte yandan okula yardımcı kaynak kullanımı öğrenci başarısını etkileyen bir faktör olarak belirlenmiştir. Buna göre üniversitenin kaynak sayısını ve ulaşılabilirliğini artırıcı yönde tedbirler alması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Arıcı, İ. (2007). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğrenci başarısını etkileyen faktörler Ankara örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Bryk, A.S., Lee, V.E. & Holland, P.B. (1993). *Catholic schools and the common good*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Böyük, U., Tanık, N., ve Saraçoğlu, S. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bilimsel süreç beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *TUBAV Bilim Dergisi*, 4(1), 20-30.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. ve Deryakulu, D. (2002). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği ile sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 30, 188-204.
- Cole, D. & Espinoza, A. (2008). Examining the academic success of latino students in science technology engineering and mathematics (STEM) majors. *Journal of College Student Development*, 49(4), 285-300.
- Çoruh, M. (1989). Üniversite gençliğinin uyum sorunları. üniversite gençliğinde uyum sorunları sempozyumu bilimsel çalışmaları. Ankara: Bilkent Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Araştırma Merkezi.
- Dağdelen, S. (2013). *Biyoloji derslerinde öğretmenlerin kişilerarası davranışı, sınıf öğrenme ortamı ve öğrenci başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- EARGED (2010). PISA 2009 uluslararası öğrenci değerlendirme projesi, ulusal nihai rapor. *Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Yayınları*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Engin, A.O., Özen, Ş. ve Bayoğlu, V. (2009). Öğrencilerin Okul Öğrenme Başarılarını Etkileyen Bazı Temel Değişkenler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (3), 125-156.

- Gavcar, E., Ülkü, M., ve Ekmekçi, S. (2001). Üniversite öğrencilerinin başarıları üzerine etki eden bazı faktörlerin araştırılması (Muğla Üniversitesi İ.İ.B.F. Örneği). *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(5), 19-29.
- Heyneman, S. P. (2005). Student background and student achievement: What is the right question? *American Journal of Education*, (112), 1-9.
- Howie, S. J., & Pietersen, J. J. (2001). Mathematics literacy of final year students: South African realities. *Studies in Educational Evaluation*, (27), 7-25.
- Kurt, Ç. ve Erdem, A.O. (2012). Öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin veri madenciliği yöntemleriyle incelenmesi. *Politeknik Dergisi* (15),111-116.
- MEB. (2015). PISA 2012 araştırması ulusal nihai rapor. Ankara: Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Yayınları.
- Özbay, G. (1997). *Üniversite öğrencilerinin problem alanlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özer, Y., ve Anıl, D. (2011). Öğrencilerin fen ve matematik başarılarını etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 313-324.
- Parvizrad, P., Charati, J.Y., Sadeghi, M. R., Mohammadi, A., & Hosseini, H. (2014). Relationship between mental health, demographic variables and academic achievement of medical sciences students. *Journal of Mazandaran University Of Medical Sciences*, 24(109), 266-271.
- Polat, S. (2009). *Türkiye'deki eğitim politikalarının fırsat eşitsizliği üzerindeki etkileri*. (DPT uzmanlık tezi). Yayın No: 2801. Ankara.
- Sheard, M. (2009). Hardiness commitment, gender, & age differentiate university academic performance. *The British Psychological Society*, (79), 189-204.
- Türkmen, M. (2013). The relationships between gender, physical self-perception, sport experience, motivation orientations and academic success. *International Journal of Academic Research*, 5(5), 66-72.
- Yıldırım, S., ve Yıldırım, H. H. (2008). PISA 2006 matematik başarısı ile ilişkili olan değişkenler. VIII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde sunulan bildiri (27-29 Ağustos, Bolu).

EXTENDED SUMMARY

INTRODUCTION

Higher education institutions are responsible to improve qualified people. Therefore, these institutions ought to make educational policy by taking in consideration variables that effect student success and they provide equality of opportunity at education for disadvantage group. In this study, it was aimed to determine the variables affecting academic achievement levels of students of the education faculty of Bozok University. In this case, research question is "Do academic achievement level of students are statistically significant difference according to the characteristics originating from students, schools and families?"

METHOD

Research Design

This research is a causal comparison because it aims to determine the student and family characteristics related to the academic achievement of the students. Causal comparison surveys are used to investigate the relationship between two or more variables and to suggest possible causal relationships between these variables (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün and Karadeniz, 2017).

Study Group

The study group of this research is composed of 619 students in science education, primary school mathematics, pre-school and classroom teacher education between 2013-2016.

Data Collection Tool

In this study, a questionnaire consisting of 36 items indicating the student characteristics, the family situation, the working conditions and the leisure activities of students were applied as the data collection tool. In addition, students' academic achievement scores have been obtained.

Analysis of Data

In this study variation between the categories was determined using Pearson chi square test for 2x2 tables and Fisher Freeman Halton Test for RXC tables. For statistical analyses R 3.3.2v open source software was used. The significance level in the statistical analyses was taken into considered as 0.05 (p-value).

Findings and Conclusion

The academic achievement ratio of students was significantly higher in science, pre-school, classroom teaching and guidance and psychological counselling than their failure ratio ($p < 0,001$). The academic achievement ratio of students graduating from the vocational and technical education high school was significantly higher than their failure ratio ($p < 0,001$). In contrast academic achievement ratio of students who graduated from religion school was significantly lower than their failure ratio ($p < 0,001$). When the students' achievement / failure status and gender were compared, the difference between the ratios were statistically significant of favor of female ($p = 0,000$). When the achievement / failure status of the students were compared with the education status of their parents, the difference between the ratios were statistically significant ($p = 0,021$, $p = 0,038$).